

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

"Təsdiq edirəm"
Tədrisin təşkili və təlim texnologiyaları
üzrə prorektor vəzifəsini icra edən
 dos.Z.I.Məmmədov
" 7 " may 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 060635- Qida mühəndisliyi

Fakultet: Aqrar və mühəndislik

Kafedra: Texnologiya və texniki elmlər

I Fənn haqqında ümumi məlumat:

Fənnin adı: Sağlamlıq və əməyin mühafizəsi (Program Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin F-370 nömrəli 13.08.2020-ci il tarixli qərarı ilə təsdiq edilmişdir).

Kodu: İPF-B15

Tədris ili: III kurs(2025-2026) Semestr: VI

Tədris yükü (saat) : Auditoriya saati: 14 saat (10 saat müəhazirə, 4 saat seminar)

Tədris forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4

Auditoriya№:

II. Müəllim haqqında məlumat

Adı,soyadı,elmi dərəcəsi və elmi adı: b/m Quliyev Vagif Şahverən oğlu

Məsləhət günləri və saati: III gün 14:00 – 16:00

E-mail ünvanı: Vagif.quliyev.1960@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş. Füzuli küç. 170-a

III.Tövsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

1. S.Mehbaliyev , T.Quliyev, N.Muradov "Əməyin mühafizəsi".Bakı -2009
2. B.Ə.Həsənov "Əmək mühafizəsi".Bakı.Maarif 1986
3. O.C. Orucov "İstehsalat sanitariyasının ümumi məsələləri və əməyin gigiyeniyası" Gəncə-1986
4. F.Ə.Əliyev, X.M.Mustafayev " Əmək mühafizəsinin hüquqi və təşkilati əsasları" Gəncə-1998
5. F.Ə.Əliyev, S.Ş.Vəliyev Ü.R.Əliyev " Elektrik təhlükəsizliyinin hüquqi məsələləri" Gəncə-2002
6. F.Ə.Əliyev. O.C.Orucov " Əmək mühafizəsinin hüquqi məsələləri" Gəncə-2002
7. AR Əmək qanunları məəcəsi "Huquq Ədəbiyyatı" Bakı-2011
8. "Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası " Bakı Qanun-2011

IV.Prorekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən mülki müdafiə fənnin tədrisi vacibdir.

V.Korrekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənnlərin də tədrisinə ehtiyac yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Əmək mühafizəsi sahəsində qüvvədə olan qanunvericilik və normativ sənədləri, təhlükəli və zərərli istehsalat amilləri və onların insan orqanizminə təsirini, zərərli amillərdən mühafizə vasitələri və üsulları: istehsalat sanitariyasının əsas tələblərini,şəxsi gigiyena məsələlərini, görülən işə uyğun təhlükəsizlik texnikası qaydalarını, müəssisədə rəhbərliyin və mütəxəssislərin əmək mühafizəsi sahəsində hüquq və vəzifələrini öyrənilir. Əməyin mühafizəsi fənninin tədrisi məqsədi müvafiq sahələrdə təhlükəsiz və sağlam əmək şəraiti yaratmaq üçün, tələbələr seçdiyi ixtisasa uyğun lazımı bilik,təcrübi bacarıq və düzgün işləmək vərdişini aşılamaqdır.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq

davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə:

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

Tələbələrə 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50

balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam aça bilər.

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;

- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam – intizam qaydalarını

pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə - 10 saat, seminar – 4 saat.Cəmi 14 – saat

№	Keçirilən mövzuların adı və məzmunu	Mühazirə	Seminar	Tarix
1	2	3	4	5

1	Mövzu 1 : Əməyin mühafizəsi fənninin məzmunu, hüquqi vəzifələri və bu sahədə işlərin təşkili Plan: 1. Əmək mühafizəsi və təhlükəsizliyi fənninin inkişaf tarixi. Əmək mühafizəsi sahəsindəki nailiyyətlər. 2. Əmək mühafizəsi fənnində qəbul edilmiş terminlər və onların məzmunu. 3. Əmək qanunvericiliyində işlədilən əsas məfhumlar 4. Əmək hüququnun qanunvericilik mənbələri 5. Əmək Təhlükəsizliyi Standartlar Sistemi 6. İş vaxtı, istirahət vaxtı və işçilərin məzuniyyət hüquqları 7. İşçilərin və iş yerlərinin attestasiyası	2	2	
2	Mövzu 2: Əmək mühafizəsi tədbirlərinin planlaşdırılması və təlimatların növləri 1. Əmək mühafizəsi tədbirlərinin planlaşdırılması və maliyyələşdirilməsi 2. Əmək mühafizəsinin öyrədilməsi və təlimatların növləri 3. Əmək mühafizəsi norma və qaydalarına dövlət nəzarəti 4. Əmək mühafizəsi qaydalarının pozulmasına görə məsuliyyətlər	2		
3	Mövzu: 3 İstehsalat sanitariyası, səs-küydən mühafizə və elektrik təhlükəsizliyi Plan: 1. Əmək gigiyenası və istehsalat sanitariyası haqqında anlayış 2. İstehsalat otaqlarının və iş yerlərinin mikroiqlimi 3. İstehsalat tozu və onun zərərli təsirindən mühafizə üsulları 4. İşçilərin kollektiv və fərdi mühafizə vasitələri 5. Səs-küyün insan orqanizminə təsiri 6. Səs-küydən mühafizə üsulları və səs-küydən fərdi mühafizə vasitələri 7. Titrəyişlərin insan orqanizminə təsiri və titrəyişlərlə mübarizə üsulları	2	2	
4	Mövzu 4: Elektrik cərəyanının canlı orqanizmə təsiri, zədələnmələrdə insana yardımın göstərilməsi 1. Elektrik cərəyanı ilə zədələnmənin əsas səbəbləri 2. Elektrik cərəyanının canlı orqanizmə təsiri 3. Elektrik zədələnməsindən mühafizə üsulları və vasitələri 4. Mexaniki zədələnmələrdə və Sümük sınıması zamanı ilk yardım. 5. Donma zamanı və Zəhərlənmədə ilk yardım	2	2	

	6. İstilik zərbəsində və yanma hadisələrində ilk yardım 7. Elektrik cərəyanı ilə zədələnmə zamanı ilk yardım.		
5	Mövzu 5: Yanğın təhlükəsizliyi və zərərçəkmişlərə ilk tibbi yardım Planı: 1. Yanma, yanma üçün vacib olan şərait 2. Yanma qabiliyyətinə görə materialların təsnifatı 3. Konstruksiya və materialların odadavamlığı və Yanğın profilaktikası 4. Odsöndürücü madde və tərkiblər 5. Yanğınsöndürmə avadanlığı və ləvazimatı.	2	
	Cəmi :14 saat	10	4

XI.Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Tələbələr istehsalat proseslərində işçi avadanlıqlarda əmələ gələn təhlükəni və onun təhlükəsizliyi təmin etmək sahəsində optimal variantların seçilməsinə sərbəst qərarlar qəbul etməyi, işçilərin əmək mühafizəsi məsələlərini öyrənilməsinə təmin etmək, görülən işə uyğun müvafiq təlimatları hazırlamaq, istehsalatda bədbəxt hadisələrin səbəblərini düzgün təhlil etməyi bacarmalıdırlar.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- İş vaxtı, istirahət vaxtı və işçilərin məzuniyyət hüquqları
- Əmək mühafizəsi tədbirlərinin planlaşdırılması və maliyyələşdirilməsi
- Əmək mühafizəsinin öyrədilməsi və təlimatların növləri
- İşçilərin kollektiv və fərdi mühafizə vasitələri
- Səs-küyün insan orqanizminə təsiri
- Elektrik zədələnməsindən mühafizə üsulları və vasitələri
- Yanğınsöndürmə avadanlığı və ləvazimatı

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Kollokvium sualları

1. Əmək mühafizəsi fənnində qəbul edilmiş terminlər və onların məzmunu.
2. İş vaxtı, istirahət vaxtı və işçilərin məzuniyyət hüquqları
3. Əmək mühafizəsi tədbirlərinin planlaşdırılması və maliyyələşdirilməsi
4. Əmək mühafizəsinin öyrədilməsi və təlimatların növləri
5. İstehsalat tozu və onun zərərli təsirdən mühafizə üsulları
6. İşçilərin kollektiv və fərdi mühafizə vasitələri
7. Səs-küyün insan orqanizminə təsiri
8. Elektrik cərəyanı ilə zədələnmənin əsas səbəbləri
9. Elektrik zədələnməsindən mühafizə üsulları və vasitələri
10. Mexaniki zədələnmələrdə və Sümük sınıması zamanı ilk yardım.

XV. İmtahan sualları : I blok

1. Əmək mühafizəsi və təhlükəsizliyi fənninin inkişaf tarixi. Əmək mühafizəsi sahəsindəki nailiyyətlər.
2. Əmək mühafizəsi fənnində qəbul edilmiş terminlər və onların məzmunu.
3. Əmək qanunvericiliyində işlədilən əsas məfhumlar
4. Əmək hüququnun qanunvericilik mənbələri
5. Əmək Təhlükəsizliyi Standartlar Sistemi

II Blok

6. İş vaxtı, istirahət vaxtı və işçilərin məzuniyyət hüquqları
7. İşçilərin və iş yerlərinin attestasiyası
8. Əmək mühafizəsi tədbirlərinin planlaşdırılması və maliyyələşdirilməsi
9. Əmək mühafizəsinin öyrədilməsi və təlimatların növləri
10. Əmək mühafizəsi norma və qaydalarına dövlət nəzarəti
11. Əmək mühafizəsi qaydalarının pozulmasına görə məsuliyyətlər

III Blok

12. Əmək gigiyenası və istehsalat sanitariyası haqqında anlayış
13. İstehsalat otaqlarının və iş yerlərinin mikroiqlimi
14. İstehsalat tozu və onun zərərli təsirindən mühafizə üsulları
15. İşçilərin kollektiv və fərdi mühafizə vasitələri
16. Səs-küyün insan orqanizminə təsiri
17. Səs-küyden mühafizə üsulları və səs-küyden fərdi mühafizə vasitələri
18. Titrəyişlərin insan orqanizminə təsiri və titrəyişlərlə mübarizə üsulları

IV Blok

19. Elektrik cərəyanı ilə zədələnmənin əsas səbəbləri
20. Elektrik cərəyanının canlı orqanizmə təsiri
21. Elektrik zədələnməsindən mühafizə üsulları və vasitələri
22. Mexaniki zədələnmələrdə və Sümük sınıması zamanı ilk yardım.
23. Donma zamanı və Zəhərlənmədə ilk yardım
24. İstilik zərbəsində və yanma hadisələrində ilk yardım

V Blok

25. Elektrik cərəyanı ilə zədələnmə zamanı ilk yardım.
 26. Yanma, yanma üçün vacib olan şərait
 27. Yanma qabiliyyətinə görə materialların təsnifatı
 28. Konstruksiya və materialların odadavamlığı və Yanğın profilaktikası
 29. Odsöndürücü maddə və tərkiblər
 30. Yanğınsöndürmə avadanlığı və ləvazimatı
- Sillabus "Əməyin mühafizəsi" fənni "Aqraromluq" ixtisası üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus- "Texnologiya və texniki elmlər" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq olunmuşdur. ("7 may " 2025-ci il "09" sayılı iclas protokolu)

Fənn müəllimi: b.m. V.Ş.Quliyev

Kafedra müdiri: dos. R.F.Əliyev